

נְשִׁמָתָא

דְּאוּרִיתָא

הוֹרִים וְיֻלְדִים לומדים חסידות בצוֹתָא

גיליון 242 | ערב שבת קדש פרשת ויצא • ט' כסלו תשע"ז | יוצא לאור על ידי ועד כפר חב"ד ארה"ק ת"ו

"כי ברבים היו עמדי"

חג הגאֵלה

אבא/אמא: בשני חגי הגאֵלה, יו"ד כסלו, חג הגאֵלה של אדמו"ר האמצעי, וי"ט כסלו, חג הגאֵלה של אדמו"ר הזקן, היה הרבי לרב אומר מאמר על הפסוק "פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי", אותו פסוק בו אחז אדמו"ר הזקן באמירת התהלים בעת ביה באו לכשורו על השחרור (שכן בעת מאסרו היה אומר בכל יום את התהלים המחלק לימי השבוע, ומזמור נ"ה בו מופיע פסוק זה שיג' ליום שלישי, בו התבשר על השחרור).

פדה בשלום

ילד/ילדה: את פסוק זה דורשת הגמרא על הגאֵלה של השכינה ועם ישראל מהגלות, שהקדוש ברוך הוא אומר כביכול ש"כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור מעלה אני עליו כאלו פדאני לי ולכני מבין האמות".

תורה וגמילות חסדים רמוזות במלה "שלום", שכן על ידי למוד התורה אנו משכינים שלום ויוצרים חבור בין העולם לבין השם, ובגמילות חסדים אנו משכינים שלום בין איש לרעהו. התפלה בצבור [במנין כפשוטו, וכן בצבור עם כל עשר כוחות הנפש, כמספר בגליון הקודם על תפלת בנו של ה'צמח צדק'] נרמזת במלים "כי ברבים היו עמדי".

לזכות החייל בצבאות ה' דוד שיחי' ריבקיין לרגל יום הולדתו י' כסלו נדפס ע"י ולזכות הוריו יהודה ואלה שיחיו ריבקיין

לשנת הצלחה וברכה בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות

© creative מיד

*

בעת הסתלקות אדמו"ר הזקן, היה אדמו"ר האמצעי בעיר קרמנצ'וג, לשם נסע כדי להכין דירות לכני המשפחה, שחשבו להתישב שם בשעת המלחמה עד יעברו זעם. כשקבל את הידיעה על הסתלקות אביו, מיד התעלף. העירו אותו והוא התעלף שוב, וכן בכל פעם שהעירו אותו נזכר בהסתלקות והתעלף בחזרה.

החסידים טכסו עצה והביאו אליו תבה מלאה בכתבי-קדש של אביו. כשהעירו אותו מיד הראו לו את התבה. כשהביט עליה אמר: "מיר האבען מיט וואס צו לעבען (יש לנו עם מה לחיות)" ופסק מלהתעלף.

ירא שמים

כבר בילדותו בלט אדמו"ר האמצעי בפקחותו ובשנינותו. פעם ישבה קבוצת חסידים והתוועדה. בשעת מעשה היו החסידים במצב רוח קודר מאוד ושאלו את אדמו"ר האמצעי, שהיה אז עדין ילד האם הוא יודע, מהי הסבה לעצבותם.

ענה להם הילד: "הרי פסוק מפורש הוא, 'עצביהם כסף וזהב' - העצבות באה מכסף וזהב, מזה שרוצים עוד כמה רובלים, ולא מאהבה ויראה לקדוש ברוך הוא..."

ולמדן

כשהיה נער צעיר, אמר עליו אביו, אדמו"ר הזקן: "מיין בער'ל קלייבט פאנאנדער א שטיקעל גמרא אויף הערעלאך (בער'ל שלי מחלק קטע גמרא לשערות)".

וכן מעיד הספור הבא: לאחר הסתלקות אדמו"ר האמצעי, לא חפץ ה'צמח צדק' לקבל הנשיאות, באמרו, שלא יהיה לו פנאי ללמד לעצמו. וכאשר אמרו לו שגם חותנו, אדמו"ר האמצעי, קבל הנשיאות כו', נענה ואמר: "פיצד הנכם משוים אותי אל חותני? חותני, בעברו בכית המדרש פעם אחת היה חושב מסכת שלמה!"

'עובד'

ביו"ד כסלו תשמ"ח ספר הרבי: "ידוע הספור אודות בעל הגאֵלה (שספר כבוד קדשת מורי וחמי אדמו"ר) שבשעת התפלה לא היה נע וזע מאומה, וביחד עם זה - מרב עצם תפלתו - נדפה זעה מקצה השטר ימל שלו... ומכאן לומדים עד כמה שיש להתעסק בעבודת התפלה, שעבודתו תהיה ביגיעה רבה כל כך, עד שמגופו הגשמי תטף זעה".

ט'-י' כסלו

ימי הלדתו, פטירתו וגאֵלתו של אדמו"ר האמצעי

לזכות בנן

על הלדתו של אדמו"ר האמצעי מספר כי לאחר שנולדו לו רק בנות, בקש אדמו"ר הזקן מרבו, המגיד ממזריטש, ברכה לבן. השיב לו המגיד: "כמה יזכה נער? את אורחו" - על ידי הכנסת אורחים זוכים שיולד נער (בן).

לפני הסתלקותו (בי"ט בכסלו תקל"ג) ברח אותו המגיד בבן ובקשו שיקרא לו על שמו. שנה לאחר מכן, ביום ט' כסלו ה'תקל"ד, התקיימה הברכה וכן נולד לאדמו"ר הזקן ורעייתו הרבנית שטערנא, ויקרא שמו ביישראל - דובער, על שם המגיד ממזריטש.

חסיד

אדמו"ר הזקן היה רגיל, בכל שבת אחר התפלה, ללכת אל בתו פרידקע ולומר לפניה דרוש חסידות. בנו, אדמו"ר האמצעי היה מתחבא בכל פעם על מנת לשמע את התורה. פעם בקש ממנה אדמו"ר האמצעי, שתבקש מאביהם, שיאמר לה חסידות אודות ארבעת בגדי הכהנה של כהן הדיוט. כאשר בא אדמו"ר הזקן בקשה ממנו והסכים, ואמר דברי חסידות על ד' בגדי כהנה, אך על האבנט לא דבר.

אדמו"ר האמצעי הרגיש שעוד מעט ילך אביהם לביתו ועדין לא דבר על האבנט, על כן פשט את האבנט מעליו וזרקו לרגלי אחותו, כדי שתזכר ותבקש שידבר גם עליו. כאשר ראתה את קצה האבנט נזכרה לבקש על זה. אמר לה אדמו"ר הזקן: "כנראה שאחיך דב מתחבא תחת מטתך ושומע התורה, צא בערל צאו!" ולא המשיך עוד.

*

על דבקותו בתורת החסידות התבטא הרבי ה'צמח צדק: "באם היו חותכים לחותני אצבע, לא היה פורץ דם כי אם חסידות". הרבי הסביר על כך בהתוועדות, שחיו הגשמיים - הדם שלו, "הדם הוא הנפש" עצמו - היה חסידות.

באיזה סלם אנו מטפסים כל יום?

ילד/ילדה: בפרשת 'ויצא' מספר על יעקב אבינו שיוצא לחרן, במצותה של רבקה אמו, גם כדי להנצל מעשו שרצה להרגו בגלל הברכות שלקח מיצחק וגם כדי למצא שדוך. כשמגיע הלילה הוא שוכב לישון ורואה בחלומו "סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה".

אם זה סתם חלום, למה חשוב לתורה לספר לנו על החלום הזה? מה אנחנו יכולים ללמוד מהספור על הסלם?

אבא/אמא: הסלם הזה רומז על משהו שאנחנו עושים כל יום. אנו פותחים את היום בתפלה. התפלה היא בעצם כמו סלם:

רגלי הסלם מנחות על הקרקע - בתחלת התפלה יהודי נמצא במצב של 'קרקע', הוא עדין שיך לחמריות - לשנה, לאכילה ולשאר צרכי האדם. אבל בעצומה של התפלה הוא מגיע 'השמימה'. הוא כבר שיך פחות לדברים חמריים ויותר מחבר וקשור לרוחניות - לאהבת השם, לתורה ולמצוות.

לכה אנו מגיעים כשאנחנו חושבים על המלים שאנו אומרים בתפלה ומבינים איך שהשם מחיה את כל העולם כולו ואנו זוכים להיות קשורים אליו.

הלקח:

ילד/ילדה: יהודי צריך לזכור שלמרות עסוקו בדברים החמריים, יש ביכולתו להגיע 'השמימה' ולהתקשר עם השם.

החבור עם השם בשעת התפלה נותן לנו כוח לעבד אותו במשך כל היום, גם כשאנו אוכלים ושותים, עובדים ונחים.

(מעובד ע"פ 'היום יום' ה' כסלו ועוד)

הנפש צריכים להיות בקריאת שמע שעל המטה, ואלו בפקר יש לקום ולגשת לתפלה מתוך שמחה]

על מה מבקשים סליחה בשמונה עשרה?

אבא/אמא: לפי זה היינו צריכים לבקש "סלח לנו" לפני התפלה, בזמן חשבון הנפש, ומדוע אנו אומרים את זה בכרכות שמונה עשרה, הזמן בו אנו כבר בשיא ההתעלות, בראש 'סלם התפלה'? מסביר הרבי, שיתכן מצב בו אדם מתנהג כראוי, לומד תורה ומקיים מצוות, ומרגיש שהכל בסדר עמו. אך דוקא בתפלת שמונה עשרה, כשהוא עומד לפני המלך, מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, אז הוא מרגיש שעוד יש לו מה לתקן. כיון שלפני המלך הכל צריך להיות משלם, ואם כן גם הדברים שהיו קטנים ופעוטי ערך בעיניו הופכים כעת להיות חשובים ודורשים תקון. אם כן, לפני ובתחלת התפלה האדם נפטר מהמעשים ומההרהורים הלא טובים ('הרע הגס'), אך בעת תפלת שמונה עשרה הוא מגיע למדרגה גבוהה יותר ו"מצחצח את כל הכפתורים" שלו (ומתקן גם את 'דקות הרע').

כעומד לפני המלך

ילד/ילדה: ובלשון הרבי: "זהו שבשמונה עשרה דוקא אומרים 'סלח לנו אבינו כי חטאנו', לפי שישנם ענינים שבתחלה לא ידע ככל שזהו ענין של חטא, ואדרבה נדמה בעיניו שזהו ענין של קדושה, אבל כשמגיע לשמונה עשרה, שאז הוא כעומד לפני המלך, אזי מרגיש שגם ענין זה לחטא יחשב, ומבקש סלח לנו כו'. והינו שעל ידי העבודה דשמונה עשרה דוחים גם את דקות הרע".

הלקח:

לפני תפלת שחרית נשין את תחלת פרק מ"א בתנ"א, עד המלים "כעומד לפני המלך", וננסה לחשב על משמעות המלים שאנו אומרים, כהכנה לתפלה.

(מעובד ע"פ מאמר ד"ה פדה בשלום תשט"ז)

כשקשה אנחנו בעליה

אבא/אמא: בשבועות האחרונים הלמוד בעלון זה עוסק בעבודת התפלה. במאמר נפלא שאמר הרבי בשנת תשט"ז, על הפסוק "פדה בשלום", הוא מבאר כיצד עלינו להתפלל:

התפלה היא כנגד הקרפנות שעלו באש על גבי המזבח. בכוח ה'אש' וההתלהבות של התפלה להתגבר על ה'אש' של הנפש הבהמית וההתלהבות מההנאות של העולם, עד שלא יהיו לאדם מחשבות לא טובות בעת התפלה וכל ההתלהבות שלו תהיה רק בקדושה.

ב'עולם' רגילים לומר שהעליה היא קשה יותר מהירידה, ולכן עבודת התפלה בה עלינו 'להעלות' את הנפש הבהמית (כמו הקרבן) ולמשך אותה לקדושה, צריכה להיות מתוך מאמץ והתגברות [ולכן, כמבאר במאמרים אחרים, התפלה נקראת 'שעת קרבא' מלשון קרב ומלחמה].

ירידה לצרף עליה

ילד/ילדה: כדי להצליח 'לעלות למעלה' בעת התפלה, לפני התפלה עלינו לעשות 'ירידה לצרף עליה'. על האדם להתבונן, כפי שלמדנו בשבוע הקודם, לערוך חשבון נפש ממצבו הרוחני, ולבדוק כמה עליו להשתפר. על כן אומרים חז"ל "אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש". זו 'ירידה' כי יכול להיות שההתבוננות במצבו תנמיך קצת את מצב רוחו, בראותו שהמצב לא הכי משלם... אך דוקא על ידי זה הוא ירגיש שפול ברוך לפני ה' וכה יוכל להתעלות בעת התפלה, וכדברי הזהר "מאן דאיהו רב (=מי שהוא גדול בעיני עצמו) - איהו זעיר (=הוא קטן), ומאן דאיהו זעיר - איהו רב". דוקא מי שהוא קטן בעיני עצמו, יכול להגיע לגדלות אמיתית.

[מצד שני מובא בתנ"א מאמר חז"ל "אין עומדים להתפלל אלא מתוך שמחה" ולכן מבאר שם כי המרירות וחשבון

גליון 242 ויצא

שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____

כיתה: _____ חתימת הורים: _____